

GLASILO NEZAVISNE DELAVSKE STRANKE JUGOSLAVIJE

Izhaja vsak četrtek. — Uredništvo in upravnništvo: Turjaški trg št. 2, prilličje. — Naročnina: na mesec 4 Din, četrletno 12 Din. — Dopisi se ne vračajo.

Stev. 10.

LJUBLJANA, četrtek, 21. junija 1923.

Lelo I.

20. junija.

Ko je izbruhnila revolucija v Bolgariji, je naša vlada začela rožljati s sabljo in celokupna oficijozna in napoficijozna žurnalija je hitela klicati na orožje. Vlada je raztrgala na vse strani svela, da bo podvzela v Sofiji osro demaršo in da bo v slučaju, če to ne pomaga nič, podvzela še druge ostre mere. Vlada Cankova, da je kršila nevlško mirovno pogodbo in ogroža mir na Balkanu. — Med tem sta Anglija in Italija, od katerih je posebno zadnja dejansko podpirala fašiste na Bolgarskem, prevzela varstvo fašistovske Bolgarije in na odločen nastop angleške vlade je morala demarša v Sofiji izostati. Kmalu na to je tudi Poenkare podal izjavo, ki je bila prijazna novi vladi — in veter v Beogradu je zapihal z druge strani. Minilo je vse razburjenje in celokupno meščansko časopisje od vladne »Samouprave« do blokaškega »Obzora« je začelo pisati prijazno o bolgarski kontrarevolucionarni vladi, čeprav je pravi vladar v Bolgariji danes listi Aleksandrov, vojvoda komitov, ki je beograjska vlada razpisala za njegovo glavo 300.000 Din vsled razbojstev, ki jih je zagrešil nad našim prebivalstvom v Makedoniji. Počasi se jasni zagonelna tema nad tem hitrim obratom naše velespoštovane, nenadkriljive diplomacije. Zadnji veleizdajniški proces v Monakovem je pokazal tesne vezi, ki vežejo celokupno evropsko reakcijo. Nemški ultranacionalisti so bili vzdrževani z denarjem francoskih nacionalistov. Povsod so znane ozke vezi fašistovske Italije z nemškimi, madjarskimi in bolgarskimi fašisti na eni strani, kakor s klerikalnimi, monarhističnimi krogi francoskih narodnjakarjev. Ta reakcionarna svojaj v zvezi z ruskimi monarhisti, ki imajo velik vpliv na angleškem dvoru ter z reakcionarnimi »panslavisti« živnostenske banke v Pragi, je takoj iz razrednega kapitalističnega stališča pravilno presodila, da pomeni zmaga fašistov nad bolgarskimi kmeti močno zmago svetovne reakcije, da pomeni, da bo v najbližji sosedščini sovjetske Rusije in Turčije stvorjeno novo oporišče za Wrangla, predvsem pa, da bo Bolgarija odprta izkoriščanju mednarodnega kapitalizma. Francija je, čeprav ji ni ravno najbolj prijetno, da se njena tekmovalka Anglija zasedra v Sofiji, izrazila svoje naklonjenosti do nove vlade, ker rabi angleško pomoč proti Nemčiji. S tem, da je Francija spregovorila, je bila stvar za malo antanta že sama po sebi končana, ker politika male antante je politika reakcionarnega imperijalizma velike antante.

Pa tudi v mali antanti sami, je bila že s prvega začetka na strani reakcije Rumunija. Rumunija, še bolj reakcionarna, kot Horlyjeva Mažarija, je popolnoma v rokah veleposestnikov, zato je imela ta veleposestniška klika največji interes na tem, da se uniči v bližnji Bolgariji gibanje svobodnih kmetov in delavcev. Rumunija pa ima tudi dinastijo, ki je prevzela v današnjih časih nalogo stare koberške hiše, da svoj vpliv širi potom svaštva z ostalimi evdarskimi hišami, s kraljicami. Rumunska dinastija je v sorodu s Koberžani, angleškimi dvorom in sploh z vsemi evropskimi dvori (svoje Hohenzollerško

poreklo po vojni sicer zakriva) in ta dinastija je videla, da bi zmaga kmetov in delavcev v Bolgariji pomenila tudi konec monarhije na Bolgarskem, kar bi zelo neugodno vplivalo posebno na ostale balkanske narode, ker se močno širi že itak republikanizem in socializem. Temu rumunskemu stališču se je pridružila Grčija in konečno tudi Jugoslavija. Kralj Boris bolgarski, pa bo iz hvaležnosti napravil rumunsko princezo za bolgarsko kraljico.

Delavno ljudstvo Jugoslavije, predvsem njegova edina zaslopnica NDSJ, je bila že v prvem času odločna nasprotnica vsake intervencije, ker intervencija reakcionarne Jugoslavije v Sofiji bi bila le v škodo osvobodilnemu boju bolgarskih kmetov in delavcev. Se bolj pa mora biti to delovno ljudstvo nasprotno proti čudnim metodam naše di-

plomacije. Za našo diplomacijo in zunanjo politiko niso merodajni interesi ljudstva, ampak to je jasno pokazal II. čin jugoslovanske diplomatske tragikomedije ob bolgarskem prevratu, za njo so odločilni interesi reakcionarnega kapitalizma evropskih velesil in pa rodbinski interesi parih vladarskih rodbin.

Delavno ljudstvo se bo proti taki protiljudski zunanji politiki raznih kamaril borilo z vso silo. Sele zmaga delavnega ljudstva bo tu napravila red in dala zunanji politiki novo, ljudsko smer. Zato, vsakdo na delo za edino stranko delavnega ljudstva, za Neodv. del. str. Jugoslavije, ker le njena zmaga bo pomenila konec militaristične klike in konec temnih vplivov, ki odločajo danes o življenju in smrti jugoslovanskega ljudstva.

volitvah spomladi 500.000 glasov in 210 poslancev, komunisti pa 210.000 glasov in samo 15 poslancev, meščanske stranke, ki so sedaj napravile revolucijo, pa 190.000 glasov in 13 poslancev. Op. ur.)

O novi vladi pa pravi oklic: »Ali nova vlada, stvorjena z vojaškim prevratom, hoče zameniti vojaško-policijsko diktaturo vaške buržuazije z vojaško-policijsko diktaturo mesne buržuazije. Režim, ki se pričinja z vojaškim prevratom in vojaško diktaturo, ne nudi nobene garancije, da bi branil pravice in svobodo naroda. Zato delavski razred in siromašni kmetje ne morejo podpirati tudi nove vlade ne.

Ali delavski razred in siromašni kmetje, odbijajoč vsako podporo stari in novi vladi, se morajo zbirati in se boriti samostojno za zaščito svojih posebnih razrednih interesov in političnih svobod.

Z buržoazijo proti delovnemu ljudstvu.

Bolgarski socialisti v novi kontrarevolucionarni vladi.

Oni, ki oznanjajo med proletarijatom »miren« prehod iz kapitalistične v socialistično družbo, oni, ki so se proslavili s svojimi vsakdanjimi klevetami proti proletarski ruski revoluciji, kričeč skupaj z buržoazijo proti diktaturi in terorju ruskega proletarijata — so istočasno izrazili kontrarevolucionarni in teroristi.

K mnogo dokazom, ki nam jih nudi od svetovne vojne sem socialna demokracija, se pridružuje sedaj postopanje bolgarskih socialistov ob meščanski politični revoluciji.

Bolgarski socialpatrioti so se zvezali z najreakcionarnejšim krilom bolgarske buržuazije, ki je upropastila delovno ljudstvo Bolgarije z udeležbo v svetovni vojni, bolg. socialisti so se sedaj zvezali s fašistovsko organizacijo rezervnih oficirjev, Vranglovcev in makedonstvujočih, ki so sedaj upostavili v Bolgariji meščansko diktaturo.

V novi bolgarski vladi, sestavljeni iz najreakcionarnejših elementov in krvoločnih oficirjev, so zasedli tudi bolgarski socialisti en sedež.

Dolgi listi ministrov hamburške druge internacionale se je pridružil tudi zastopnik socialpatrijotov Balkana. — Dimo Kazasov, urednik glavnega strankinega glasila, član centralnega odbo-

ra bolgarske socialdemokratske stranke, je postal železniški minister v »revolucionarnem« kabinetu bolgarske fašistovske reakcije.

V imenu demokracije, svobode, pravice, zakonitosti itd. so se bolgarski socialisti zvezali z reakcionarnim meščanskim blokom in so šli v novo vlado, ki pravi v svojem prvem oklicu na narod, da bo vsako delovanje proti vladi neusmiljeno kaznovano in ki ukazuje žandarmeriji in vojski, da »hitro, odločno in neusmiljeno z vsemi sredstvi zaduši vsak poskus upiranja novi vladi«, z drugimi besedami — da žandariji in vojaki »hitro, odločno in neusmiljeno« streljajo delavce in kmete.

Torej oni, ki oznanjajo, da proletarijat ne sme upostaviti diktature nad buržuazijo, oni priznavajo in podpirajo diktaturo in teror buržuazije nad proletarijatom. Oni, ki denuncirajo policiji komuniste, češ da delajo ilegalno, oni delujejo in podpirajo ilegalne organizacije buržuazije, oficirjev in Vranglovcev.

Tako je delovanje socialistov po hamburškem »ujedinenju« za delovno ljudstvo.

Delavci in siromašni kmetje, oglejte si novo izdajstvo social-patrijotov!

Ali boste še verovali Brrnošom, »Volksstimmovcem«, Krekičem in kompaniji?

Bolgarski komunisti proti novemu režimu.

»Rabotničeski Vestnik«, centr. glasilo komunistične stranke Bolgarije, prinaša ob priliki zadnjega prevrata v Bolgariji oklic na kmete in delavce, v katerem je razloženo stališče komunistične stranke napram novi vladi.

Oklic konstatira, da je nova vlada široka koalicija vseh meščanskih strank, vstevši »široke« socialiste (tako se imenujejo bolgarski socialpatrijoli), da je torej nova vlada — policijsko-vojaška meščanska reakcionarna vlada.

Nadalje pravi oklic: »Strmoglavljena je vlada Stambolijskega, ki se je držal na vladi z nasiljem in terorjem nad širokimi množicami delavnega ljudstva. Strmoglavljena je vlada vaške buržuazije,

ki je z demagoštvom vodila za seboj znatno množico kmetov, ali katera svoje oblasti ni izkoristila za zaščito interesov teh množic, ampak za zaščito svojih razrednih interesov. . . . Zemljoradniška vlada, ki je teptala pravice ljudstva in ki je podvzela besni nasilni pohod proti edini zaščilnici tega ljudstva, komunistični stranki — ta vlada je sama odbila od sebe delavce in siromašne kmete in sama je izgubila njihovo podporo v boju proti stari meščanskim strankam. Zato delavci in pa kmetje nimajo danes interesa, da podpirajo to vlado.« — (Stambolijski je začel zapirati komuniste in napravil tak volivni zakon, da je dobil on pri zadnjih

Angleška politika proti Rusom.

Angleška verižniška in industrijska buržuazija ni nikakor enotnega mišljenja glede politike, ki jo je začel voditi lord Kerzu proti sovjetski Rusiji. To je popolnoma razumljivo. Interesi različnih skupin angleške buržuazije se v celi vrsti konkretnih vprašanj glede gospodarske zveze z Rusijo razlikujejo. Tiste skupine angleške buržuazije, ki so v glavnem udeležene na izkoriščanju angleških kolonij in ki nimajo nobenega posebnega interesa na razvoju rusko-angleške trgovinske politike, so proti protiljudski politiki Kerzua deloma nevtalne ali jo pa iz političnih simpatij do ruskih monarhistov in bivših kapitalistov odobravajo. Za te skupine je glavno, da ostane nedotaknjena angleška kolonialna posest, ostala vprašanja zunanje politike jih pa ne zanimajo posebno. Zato je lahko to skupino izkoriščevalcev srašili z možnostjo revolucije v kolonijah in v Aziji, ki jih baje pripravljajo sovjetska vlada. Druga skupina buržuazije, ki podpira Kerzua n ga sili v boj s sovjetsko Rusijo, so tisti angleški kapitalisti, ki so pred revolucijo imeli tovarne v Rusiji in ki so jih vsled socializacije izgubili, to skupino vodi znani milijarder Oerkert. Vsled svojega neuspeha pri pogajanjih s sovjetsko vlado glede koncesij za izkoriščanje ruskih petrolejskih vrelcev Oerkert kar divja proti sovjetski državi in pritiska z vsemi silami na angleško diplomacijo z očitim namenom spraviti Anglijo v boj z Rusijo. Tretja skupina angleške buržuazije, ki je že v stalnih trgovskih zvezah s sovjetsko Rusijo, se seveda protili Kerzuovi politiki, ker ta politika more prej ali slej privedi k uničenju vseh uspehov, ki so bili doseženi v zadnjih letih na polju angleško-ruskih trgovskih stikov. Razen liberalne stranke je glasnik te skupine, ki nastopa proti Kerzua, Lojd Zorž, ta naravni nasprotnik in konkurent angleškemu konzervativcem v boju za politično moč. Trgovski stiki med Anglijo in Rusijo so šele v začetkih. Niso se še razvili v tej meri, da bi protili-Kerzuovski elementi med angleško buržuazijo že lahko dobili premoč. Ampak razvoj v tej smeri je neizogiben. To jasno kaže celota gospodarskih stikov Anglije s svetovnim trgovom, predvsem angleške gospodarske zveze z Ameriko. Posledica teh gospodarskih zvez bo gotovo preokret v razmerju moči med angleško buržuazijo v korist tretji skupini, ki zastopa proti-Kerzuovsko politiko.

Treba je le pogledati na možnosti izvoza iz Rusije, posebno na možnost uvoza v Anglijo, da se o tem prepričamo.

Rusija je začela izvažati žito, izvoz ruskega žita bo rasel od leta do leta in bo tvoril glavni predmet ruskega izvoza. Ker Anglija žito uvažuje, bo zanjo vsled valutnih razmer na svetovnem trgu vedno bolj ugod-

